

[Aage Fogh.]

ærede medlem, når han nævnte en sum på, jeg tror mellem 1 800 og 2 000 kr.; men hvis de køber det gamle sted, der kun er halvt så stort, men kræver dobbelt så megen vedligeholdelse, så får de udgifter på omtrent samme størrelse. Derfor synes jeg, at den landbougdom, der ønsker at blive ved landbruget, i større udstrækning end det hidtil er sket, bør gøre brug af det tilbud, lovgivningsmagten her giver. Den anden udvej er den at forlade erhvervet. Jeg hørte forleden aften en diskussion i radioen mellem godsejer Juncker og gårdejer Christensen om disse forhold, hvorunder godsejeren fremhævede, at i perioden siden 1945 havde det danske landbrug givet afkald på 93 000 medarbejdere. Det tror jeg nok er rigtigt, men i relation hertil må vi vist have lov at gøre opmærksom på, at i fjor betalte arbejdsløshedskasserne her i Danmark til arbejdsmændene 133 mill. kr. i arbejdsløshedshjælp; heraf betalte samfundet de ca. 90 mill. kr., medens kammeraterne betalte de 43 mill. kr. Det er alternativet, det er mulighederne. Jeg tror, at det både for samfundet og for ungdommen er nødvendigt, at så stort et tal som muligt af dem, der har betingelserne i orden, melder sig og bliver landmænd; det vil også tjene samfundet i det lange løb.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at gøre opmærksom på, at den lov, vi gennemførte for tre år siden, indeholder en bestemmelse om, at de, der ønsker at få tillægsjord og ikke kan købe i det frie marked, må melde sig inden oktober 1953. Jeg havde på daværende tidspunkt en hel del samarbejde med husmandsforeningerne, der førte den sag frem. Vi regnede dér med, at der skulle være ca. 30 000—35 000, der havde et naturligt behov for tillægsjord. Det forbavser mig derfor at høre, at der ikke er mere end 3 500, der har meldt sig. Jeg benytter lejligheden til at spørge de indeklemte husmænd: Hvorfor melder I jer ikke for eventuelt at gøre brug af den gældende lov? Der er jo nemlig store muligheder, hvis der bliver tinglyst forkøbsret på tilstrækkelig mange ejendomme; men det er også en betingelse for, at den lov, vi lavede i 1948, kan løse den opgave, som blev stillet. I forbindelse med problemet om tinglysning af forkøbsret på ejendommene vil jeg gerne benytte lejligheden til at spørge den højtærede landbrugsminister, om jeg ikke har ret, når jeg mener, at en ejendom, der i dag har mindre end 56 000 kr.s grundværdi, men hvorpå der tinglyses forkøbsret, dermed falder ind under ganske de samme behandlingsvilkår som ejendomme med over 56 000 kr.s grundværdi,

som der automatisk er forkøbsret på. Jeg rejser det spørgsmål, fordi der i praksis har været lidt tvivl om det. Jeg, som var med til at lave loven dengang, vil absolut være af den mening, at behandlingsmåden for de to brug er ens; når forkøbsret tinglyses, må de førstnævnte ejendomme være underkastet de samme betingelser, de samme muligheder som de brug, der er så store, at der altid automatisk er forkøbsret på dem.

Jeg anbefaler altså begge lovforslagene til hurtig vedtagelse uden udvalgsbehandling.

Niels Kr. Nielsen: Også jeg kan anbefale begge de to lovforslag til hurtig og velvillig behandling. Jeg anerkender den tekniske ændring, der angår en forenkling i administrationen med det formål at få en hurtigere ekspedition af de lånesager, som kommer fra dem, der ønsker selvstændige brug. Der er jo sket nogle ændringer med hensyn til jordkøbslån og byggelån, ændringer, der kun er en naturlig konsekvens af hele den pristigning, vi har været underkastet. Hvad angår byggelånene til selvstændige husmandsbrug, er forhøjelsen sat til 5 000 kr. I statistiske efterretninger fra 14. november i år er byggeomkostningerne for et husmandsbrug opgjort til at være 5 227 kr. højere, end de var i fjor, og det er en statistik, der har det udgangspunkt, at det i 1914 kostede 6 000 kr. at bygge et normalt husmandsbrug. Hvis vi skal regne med nutidens byggestandard, vil stigningen i byggeomkostningerne være langt højere, end de 5 000—6 000 kr.

Når vi nu gør status over den lovgivning, vi her behandler, som begyndte med den gamle statshusmandslov i 1899, kan vi sige, at hensigten med lovgivningen var at lette vilkårene for unge mennesker, som ikke på anden måde havde muligheder for at få et selvstændigt hjem. Når man ser på udviklingen, som den har formet sig til i dag, kan jeg godt forstå, at det ærede medlem hr. Carl Petersen brugte det udtryk, at det var et trist fremtidsperspektiv, vi stod overfor, for det at starte et selvstændigt hjem ville i dag koste ca. 90 000 kr., og selv om lovforslaget vedrørende udlån til statshusmandsbrug giver de unge mennesker, der med støtte fra deres slægtinge vil sætte alt ind på at få et hjem, mulighed for at opnå dette, er dette tal dog et udtryk for, at det i mindre og mindre grad bliver småkårsfolks børn, der kommer i besiddelse af disse hjem. Vi skulle dog helst nå dertil, at det at få et hjem, det at få arbejdsmuligheder på dansk jord, ikke skulle være alene rig mands ret; men det skulle være hver